

Riyadh Saaliheen

(Những Ngõ Vườn Của Những Người Ngoan Đạo)
Chương Lệnh Phải Bảo Tồn Sunnah & Lễ Nghĩa
Của Nó

< Tiếng Việt – Vietnamese – فيتنامية >

Biên soạn

**Học Giả Chuyên Hadith & Nhà Thông Thái
Abu Zakkariya Yahya bin Sharf Al-Nawawi**

Dịch thuật: Abu Zaytune Usman Ibrahim

Kiểm duyệt: Abu Hisaan Ibnu Ysa

رياض الصالحين - باب الأمر بالمحافظة على السنة وآدابها -

« باللغة الفيتنامية »

جمع وترتيب:

للإمام المحدث الفقيه أبي زكريا يحيى بن شرف النووي

ترجمة: أبو زيتون عثمان إبراهيم

مراجعة: أبو حسان محمد زين بن عيسى

Chương 14

Chương Lệnh Phải Bảo Tồn Sunnah & Lễ Nghĩa Của Nó

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَأَنْتَهُوا﴾ [سورة الحشر:

[7

﴿Và những gì mà Thiên sứ mang đến cho các người thì các người hãy nhận lấy nó, và những gì mà y ngăn cấm các người thì các người hãy kết thúc nó ngay.﴾ (Chương 59 – Al-Hashr, câu 7).

Câu Kinh này là bằng chứng rõ ràng bắt buộc phải chấp hành theo mệnh lệnh và sự ngăn cấm của Thiên sứ Muhammad ﷺ.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۚ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ﴾ [سورة النجم: 3, 4,

﴿Và Y (Muhammad) không nói theo ý muốn ngẫu hứng của bản thân mà đích thực nó là lời mặc khải được mặc khải cho Y.﴾ (Chương 53 – Al-najm, câu 3, 4).

Có nghĩa là Thiên sứ của Allah ﷺ không nói theo ý muốn và sở thích của Người mà Người chỉ nói điều chân

lý và sự thật, bởi lẽ những gì Người nói đều là những lời mặc khải từ nơi Allah ﷻ được ban xuống cho Người.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ [سورة آل عمران : 31]

﴿Hãy bảo họ (Muhammad!): “Nếu các người yêu thương Allah thì hãy tuân thủ mệnh lệnh của Ta rồi Allah sẽ yêu thương các người và tha thứ tội lỗi cho các người. Bởi Allah là Đấng khoan dung và nhân từ.”﴾ (Chương 3 – Ali-‘Imran, câu 31).

Câu Kinh này được mặc khải xuống khi những người dân Kinh sách tự xưng rằng họ yêu thương Allah ﷻ. Bởi thế, ai cho rằng mình yêu thương Allah nhưng lại đi trên con đường không phải là con đường của Nabi Muhammad thì người đó là kẻ nói dối.

Học giả Al-Hasan Al-Basri nói: Một nhóm người nào đó đã khẳng định rằng họ yêu thương Allah ﷻ nên Ngài đã thử thách họ với câu Kinh này.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ﴾
 ﴿وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهُ كَثِيرًا﴾ [سورة الأحزاب: 21]

﴿Quả thật, nơi Thiên sứ của Allah có được một tấm gương tốt đẹp cho các người noi theo, đối với những ai hy vọng điều tốt đẹp nơi Allah và ở Ngày Sau và

những ai luôn tưởng nhớ đến Allah thật nhiều.﴾
(Chương 33 – Al-‘Ahzab, câu 21).

Có nghĩa là Thiên sứ của Allah ﷺ là gương mẫu để các tín đồ Muslim noi theo từ lời nói, hành động cũng như cung cách cư xử nếu họ muốn ân thưởng từ nơi Allah ﷻ và muốn thoát khỏi sự trừng phạt của Ngài.

Allah, Đấng Tồi Cao phán:

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾﴾ [سورة النساء: 65]

﴿Thề bởi Thượng Đế của Người (Muhammad) rằng chúng sẽ không tin tưởng cho đến khi nào chúng đề cử Người đứng ra phân xử về điều mà chúng tranh chấp rồi chúng cảm thấy không uất ức trong lòng về quyết định mà Người đã đưa ra và chúng hoàn toàn quy phục.﴾ (Chương 4 – Annisa, câu 65).

Câu Kinh này được mặc khải xuống nguyên nhân là có một sự tranh chấp nguồn nước tưới tiêu giữa một người cư dân Al-Ansar và Azzubair bin Al’Auwaam, người em họ của Thiên sứ ﷺ. Vườn chà là của Azzubair và người dân Al-Ansar này đều nằm trên một dòng chảy, Azzubair thì ở thượng nguồn tức nước sẽ chảy qua khu vườn của Azzubair trước rồi mới tới khu vườn của người Al-Ansar đó. Con kênh là của người dân Al-Ansar nhưng trong Islam nguồn nước là của chung nhưng người Al-Ansar muốn mở nước tưới tiêu khu vườn của mình và dòng nước phải đi ngang qua khu vườn của Azzubair

nhưng y không muốn cho Azzubair tưới tiêu. Thiên sứ của Allah ﷺ bảo Azzubair:

{اسْقِ يَا زُبَيْرُ، ثُمَّ أَرْسِلِ الْمَاءَ إِلَى جَارِكَ}

“Này Zubair, cậu hãy tưới tiêu vừa đủ cần rồi hãy để nước cho người láng giềng của cậu”

Người Al-Ansar tức giận, không hài lòng đã nói với Thiên sứ: Có phải vì y là người anh em họ của Người nên Người mới làm thế phải không?

Thiên sứ của Allah ﷺ giận và thay đổi sắc mặt, rồi Người bảo Azzubair:

{اسْقِ يَا زُبَيْرُ، ثُمَّ احْبِسِ الْمَاءَ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى الْجَدْرِ}

“Này Zubair, cậu hãy tưới tiêu, rồi giữ nước rồi sau đó mới mở nước đi” có nghĩa là Người bảo Zubair hãy tưới tiêu cho thật đầy vào rồi mới để nước chảy sang nhà người Al-Ansar.

Thế là Allah ﷻ mặc khải câu Kinh này xuống. (*Hadith do Albukhari và Muslim ghi lại*).

Học giả Ibnu Katheer Tafseer về câu Kinh này: Allah, Đấng Tối Cao đã thề với chính bản thân Ngài rằng không ai có đức tin thực sự cho đến khi nào người đó để Thiên sứ của Ngài ﷺ phân xử tất cả mọi vụ việc tranh chấp của họ, và những gì mà Người đã quyết định trong việc phân xử thì đó là điều đúng bắt buộc phải chấp hành và thực thi dù là công khai hay thầm kín, giống như Người ﷺ đã nói:

{ لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يَكُونَ هَوَاهُ تَبَعًا لِمَا جِئْتُ بِهِ } رواه الحاكم.

“Không một ai trong các người có đức tin cho đến khi nào sở thích và dục vọng của y đi theo những điều Ta mang đến” (*Al-Hakim*).

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿فَإِن تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٩﴾﴾ [سورة النساء: 59]

﴿Nhưng nếu các người có bất đồng và tranh cãi với nhau về một vấn đề nào đó thì các người hãy đem vấn đề đó trở về với Allah và Thiên sứ nếu các người thực sự có đức tin nơi Allah và Đòi Sau. Đó là cách giải trình tốt nhất.﴾ (Chương 4 – An-Nisa, câu 59).

Các học giả nói rằng trở về với Allah và Thiên sứ có nghĩa là Qur'an và Sunnah của Thiên sứ Muhammad ﷺ.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ ﴿٨٠﴾﴾ [سورة النساء: 80]

﴿Ai vâng lời Sứ giả của Ngài thì coi như đã tuân lệnh Allah.﴾ (Chương 4 – Annisa', câu 80).

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٥٢﴾﴾ [سورة الشورى: 52]

﴿Và quả thật, Người (Muhammad) hướng dẫn nhân loại đến với con đường ngay chính.﴾ (Chương 42 – Ash-Shura, câu 52).

Con đường ngay chính ở đây chính là tôn giáo Islam.

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ [سورة النور : 63]

﴿Bởi thế, hãy cảnh cáo những ai chống đối mệnh lệnh của Y (Thiên sứ Muhammad) nên biết rằng làm như thế chúng sẽ gặp phải tai kiếp hoặc sẽ gặp phải một sự trừng phạt đau đớn.﴾ (Chương 24 – Annur, câu 63).

Allah, Đấng Tối Cao phán:

﴿وَأذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا﴾ [سورة الأحزاب: 34]

﴿Và các nàng hãy ghi nhớ những điều được đọc ra trong nhà của các nàng từ lời phán của Allah và điều khôn ngoan đúng đắn. Quả thật, Allah rất mực Tinh tế và Âm tường.﴾ (Chương 33 – Al-Ahzaab, câu 34).

Allah ﷻ phán với những người phụ nữ của Thiên sứ đừng quên ân huệ thiêng liêng, đó là những lời mặc khải được đọc trong nhà của họ; còn điều khôn ngoan đúng đắn chính là Sunnah của Thiên sứ ﷺ.

Hadith 157: Ông Abu Huroiroh رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{ دَعُونِي مَا تَرَكَتُكُمْ ، إِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِسُؤَالِهِمْ وَاخْتِلَافِهِمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ ، فَإِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَاجْتَنِبُوهُ ، وَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِأَمْرٍ فَأَتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ } متفق عليه.

“Các người chớ đừng hỏi Ta về những gì Ta để lại cho các người, quả thật những người trước các người đã bị hủy diệt chỉ vì câu hỏi của họ và sự nghịch lại của họ đối với các vị Nabi của họ. Bởi thế, khi nào Ta cấm các người một điều gì đó thì các người hãy tránh xa nó ra và khi nào Ta ra lệnh cho các người thì các người hãy thi hành theo khả năng của các người”
(*Albukhari, Muslim*).

*** Bài học từ Hadith:**

- Hadith cấm người bẻ tôi không nên có quá nhiều câu hỏi một khi Thiên sứ của Allah ﷺ bảo ban và chỉ dẫn điều gì.

- Nguyên nhân mà những người Do Thái bị hủy diệt là vì họ thường có quá nhiều câu hỏi và thường nghịch lại các vị Nabi của họ.

- Những gì Thiên sứ ﷺ cấm đều nằm trong khả năng của người tín đồ nên phải tuyệt đối tránh xa còn những gì Người sai bảo thực hiện thì đôi lúc nó nặng gánh đối với một ai đó cho nên hãy thực hiện theo khả năng có thể.

Hadith 158: Ông Abu Najeeh Al-Irbaadh bin Sa-riyah ﷺ thuật lại, nói: “Thiên sứ của Allah thuyết giảng cho chúng tôi một bài thuyết giảng sâu sắc và đanh thép làm tan chảy trái tim của chúng tôi và những đôi mắt tuân lệ. Chúng tôi nói: Thừa Thiên sứ của Allah, dường như đó là lời nhắn nhủ trước lúc chia ly, vậy xin Người hãy để lại lời di ngôn cho chúng tôi. Người nói:

{أَوْصِيَكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ وَإِنْ عَبْدًا حَبَشِيًّا فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ بَعْدِي فَسَيَرَى اخْتِلَافًا كَثِيرًا فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الْمَهْدِيِّينَ الرَّاشِدِينَ تَمَسَّكُوا بِهَا وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِدِ وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ}

رواه أبو داود والترمذي وقال حديث حسن صحيح.

“Ta di ngôn cho các người rằng hãy kính sợ Allah, hãy vâng lời và tuân lệnh cho dù đó là một người nô lệ da đen Habashi. Quả thật, ai trong các người sống đến thời sau Ta thì sẽ thấy nhiều mâu thuẫn và bất đồng. Bởi thế, các người hãy bám lấy Sunnah của Ta và Sunnah của các vị Khalif chính trực được hưởng dẫn sau Ta; các người hãy nắm chặt lấy nó, các người hãy cắn nó bằng những chiếc răng hàm của các người; và các người hãy tránh xa những điều đổi mới (cải biên) bởi tất cả mọi sự đổi mới (cải biên) đều Bid’ah và mọi điều Bid’ah đều làm lạc”.” (Abu Dawood, Tirmizdi và ông nói: *Hadith tốt và Sahih*).

*** Bài học từ Hadith:**

- Hadith bảo người tín đồ phải luôn kính sợ Allah: chấp hành theo mọi mệnh lệnh của Ngài, tránh xa những điều Ngài nghiêm cấm.

- Hadith bảo người tín đồ phải vâng lời và nghe lệnh của những vị lãnh đạo nếu họ vẫn sai bảo tuân lệnh Allah. Còn việc Hadith nhắc đến người nô lệ chỉ mang tính thí dụ để nói bắt buộc phải nghe theo những người lãnh đạo chứ thực tế là không bầu người nô lệ làm lãnh đạo.

- Hadith là một lời tiên tri về điều vô hình: sau này những người Muslim sẽ có sự bất đồng và chia rẽ thành nhiều nhóm phái. Đây cũng là một trong các điều kì diệu và phép lạ của Thiên sứ ﷺ.

- Các vị Khalif chính trực được hướng dẫn được nói trong Hadith chính là Abu Bakr, Umar, Uthman và Ali (cầu xin Allah hài lòng về họ). Sau Nabi ﷺ thì họ là những người đáng cho các tín đồ Muslim phải đi theo Sunnah của họ hơn ai hết, bởi họ là những người ngoan đạo và chính trực nhất trong đạo.

- Hadith cảnh báo mọi việc làm đổi mới, cải biên đều là Bid'ah tức trái với giáo lý và nghịch lại các nguyên tắc trong giáo lý.

Hadith 159: Ông Abu Huroiroh ﷺ thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبِي}

“Tất cả cộng đồng tín đồ của Ta đều vào Thiên Đàng ngoại trừ những ai từ chối”.

Các vị Sahabah hỏi: “Ai từ chối vào Thiên Đàng thừa Thiên sứ của Allah ?” Người nói:

{ مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أُبِيَ } رواه البخاري.

“Ai tuân lệnh Ta thì vào Thiên Đàng còn ai nghịch Ta thì có nghĩa là y đã từ chối” (Albukhari).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith cho biết rằng tất cả những ai đi theo Sunnah của Thiên sứ Muhammad ﷺ đều vào Thiên Đàng trừ những ai nghịch lại mệnh lệnh của Người để đi theo dục vọng và sở thích của bản thân. Điều này giống như Allah ﷻ đã phán trong Qur'an của Ngài:

﴿ فَأَمَّا مَنْ طَغَى ﴿٣٧﴾ وَعَازَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٣٨﴾ فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَى ﴿٣٩﴾
وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَى ﴿٤٠﴾ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى ﴿٤١﴾ ﴾ [سورة النازعات: 37 - 41]

«Nhưng đối với ai vượt quá mức giới hạn và bất tuân (Allah), và thích đời sống trần tục này thì Hỏa Ngục sẽ là chỗ ở của y. Còn đối với ai sợ đứng trình diện trước Thượng Đế của y và ngăn bản thân khỏi những dục vọng thấp hèn thì Thiên Đàng sẽ là chỗ của y.» (Chương 79, An-Nazi'at, câu 37 – 41).

Hadith 160: Ông Abu Muslim – có lời nói ông tên là Abu I-yaas Salamah bin Amru bin Al-Akwa' ﷺ thuật lại, nói: “Một người đàn ông đã ăn cùng với Thiên sứ của

Allah ﷻ bằng tay trái. Người ﷻ bảo ông hãy ăn bằng tay phải thì ông nói tôi không thể. Người ﷻ nói:

{ لَا اسْتَطَعْتُ }

“**Người không thể**”. Người đàn ông đó không làm theo vì sự tự cao tự đại. Thế là kể từ đó y đã không thể dùng tay phải đưa thức ăn vào miệng của mình. (*Hadith do Muslim ghi lại*).

*** Giải thích một số nội dung:**

- “Người không thể” là lời cầu xin của Nabi ﷺ trừng phạt người đàn ông đó; bởi vì y đã tự cao tự đại không chịu đi theo chân lý và chấp hành Sunnah.

*** Bài học từ Hadith:**

- Theo Sunnah, khuyến khích ăn bằng tay phải, ghét ăn bằng tay trái khi không có trở ngại nào ngăn cản ăn bằng tay phải, chẳng hạn như bệnh hay bị đứt tay, ...

- Lệnh bảo ăn ở đây bao quát cho tất cả mọi mệnh lệnh của mọi sự việc nên được chấp hành.

- Việc trái lệnh trong mệnh lệnh về việc làm khuyến khích không mang tội, việc Thiên sứ của Allah ﷻ cầu xin trừng phạt người đàn ông trong Hadith là chỉ vì y đã tự cao và ngạo mang muốn nghịch lại điều chân lý.

Hadith 161: Ông Abu Abdullah Annu'maan bin Basheer ﷻ thuật lại, nói: Tôi đã nghe Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

{لَتَسَوْنَ صُفُوفَكُمْ أَوْ لِيَخَالِفَنَّ اللَّهُ بَيْنَ وُجُوهِكُمْ} متفق عليه.

“Các người phải chỉnh đốn hàng ngũ của các người cho thẳng (trong lễ nguyện Salah), còn không thì chắc chắn Allah sẽ làm cho các người trở mặt với nhau” (Albukhari, Muslim).

Trong lời dẫn của Muslim: Thiên sứ của Allah ﷺ thường chỉnh đốn hàng ngũ của chúng tôi thẳng hàng như thể là cây tên, Người ﷺ chỉnh đốn hàng ngũ cho đến khi Người thấy chúng tôi thực sự hiểu Người. Rồi có một ngày nọ, Người ﷺ đi ra và đứng dâng lễ nguyện, khi sắp Takbir thì Người ﷺ thấy một người đứng với cái ngực lồi ra khỏi đường thẳng của hàng thì Người ﷺ nói:

{عِبَادَ اللَّهِ لَتَسَوْنَ صُفُوفَكُمْ أَوْ لِيَخَالِفَنَّ اللَّهُ بَيْنَ وُجُوهِكُمْ}

“Này hỡi các bề tôi của Allah, các người phải chỉnh đốn hàng ngũ của các người cho thẳng (trong lễ nguyện Salah), còn không thì chắc chắn Allah sẽ làm cho các người trở mặt với nhau”.

* Bài học từ Hadith:

- Hadith khuyến khích các tín đồ Muslim chỉnh đốn thẳng hàng trong lễ nguyện Salah tập thể.

- Hadith cho thấy rằng được phép nói chuyện lúc giữa Iqa-mah và trước khi tiến hành lễ nguyện Salah; tuy nhiên, một số học giả cấm việc nói chuyện trong thời điểm này trừ phi có điều mang tính cải thiện chẳng hạn như chỉnh đốn hàng.

Hadith 162: Ông Abu Musa رضي الله عنه thuật lại, nói: Có một căn nhà trong khu Madinah bị cháy trong đêm, khi sự việc được truyền tin đến Thiên sứ của Allah ﷺ thì Người nói:

{إِنَّ هَذِهِ النَّارَ عَدُوٌّ لَكُمْ، فَإِذَا نِمْتُمْ فَأَطْفِئُوهَا عَنْكُمْ} متفق عليه.

“Quả thật, lửa này là kẻ thù của các ngôi, bởi thế, khi các ngôi ngủ thì các ngôi hãy dập tắt nó khỏi các ngôi” (Albukhari, Muslim).

*** Bài học từ Hadith:**

- Hadith bảo phải dập tắt hết lửa trước khi ngủ; có lời nói rằng Hadith mang tính nhắc nhở và chỉ dẫn; có lời thì bảo sự việc chỉ mang tính Sunnah. Thật ra, Hadith chỉ muốn kêu gọi người tín đồ cẩn thận để bảo đảm sự an toàn.

Hadith 163: Ông Abu Musa رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{إِنَّ مَثَلٌ مَا بَعَثَنِي اللَّهُ بِهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنَ الْهُدَى وَالْعِلْمِ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَصَابَ أَرْضًا فَكَانَتْ مِنْهَا طَائِفَةٌ طَيِّبَةٌ قَبِلَتِ الْمَاءَ فَأَنْبَتَتِ الْكَلَّاءَ وَالْعُشْبَ الْكَثِيرَ وَكَانَ مِنْهَا أَجَادِبُ أَمْسَكَتِ الْمَاءَ فَفَنَعَ اللَّهُ بِهَا النَّاسَ فَشَرِبُوا مِنْهَا وَسَقَوْا وَرَعَوْا وَأَصَابَ طَائِفَةٌ مِنْهَا أُخْرَى إِنَّمَا هِيَ قَيْعَانٌ لَا تُمْسِكُ مَاءً وَلَا تُنْبِتُ كَلًّا فَذَلِكَ مَثَلٌ مَنْ فَقَهُ فِي دِينِ اللَّهِ

وَنَفَعَهُ بِمَا بَعَثَنِي اللَّهُ بِهِ فَعَلِمَ وَعَلَّمَ وَمَثَلٌ مَنْ لَمْ يَرْفَعْ بِذَلِكَ رَأْسًا
وَلَمْ يَقْبَلْ هُدَى اللَّهِ الَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ { متفق عليه.

“Hình ảnh của sứ mạng mà Ta được cử phái đến từ sự hướng dẫn và nguồn kiến thức giống như hình ảnh của cơn mưa đổ xuống mặt đất, trong đó có miếng đất màu mỡ tiếp nhận nguồn nước nuôi dưỡng cây trồng và làm mọc ra nhiều cây xanh, và có miếng đất không mọc cây cỏ mà chỉ giữ nước để Allah làm nguồn lợi cho nhân loại, họ uống từ nó và dùng nó để tưới tiêu, tuy nhiên, có miếng đất khác chỉ là miếng đất khô cằn không thể giữ nước cũng không thể nuôi dưỡng cây trồng. Hình ảnh đó giống như người thông hiểu về tôn giáo của Allah và hưởng lợi ích từ nó và truyền dạy những gì mà Allah đã cử Ta mang nó đến, nhưng cũng có người hưởng được gì từ lợi ích của nó và không chấp nhận sự hướng dẫn của Allah, sứ mạng mà Ta được cử phái mang đến.” (Albukhari, Muslim).

*Bài học từ Hadith:

- Thiên sứ của Allah ﷺ thí dụ sự hướng dẫn và kiến thức mà Người mang đến giống như một cơn mưa hữu ích bởi vì nó làm sống lại các trái tim giống như cơn mưa làm sống lại đất đai. Người cũng ví rằng những ai hưởng lợi ích từ sự hướng dẫn và kiến thức Người mang đến giống như miếng đất màu mỡ; những ai tiếp nhận kiến thức và truyền thụ lại cho người nhưng lại không thực hành theo thì giống như miếng đất có thể giữ nước làm nguồn lợi cho mọi người (như sông, suối, ..); và những ai không tiếp nhận kiến thức và sự hướng dẫn

Người mang đến cũng như không làm theo thì giống như mảnh đất cần cỗi không thể giữ nước cũng không thể làm mọc ra cây cối, và đây là nhóm người tồi tệ nhất trong nhân loại, họ không có ích cho bản thân cũng không mang lại lợi ích cho mọi người.

- Hadith kêu gọi đến với kiến thức, học hỏi và thực hành theo kiến thức và cảnh báo việc quay mặt với kiến thức.

- Hadith cho thấy người mang lại lợi ích cho bản thân và cho cả người khác là người tốt nhất.

Hadith 164: Ông Jabir رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{مَثَلِي وَمَثَلُكُمْ كَمَثَلِ رَجُلٍ أَوْقَدَ نَارًا فَجَعَلَ الْجُنَادِبُ وَالْفَرَاشُ يَقَعْنَ فِيهَا وَهُوَ يَذُبُّهُنَّ عَنْهَا وَأَنَا آخِذٌ بِمُحْزِرِكُمْ عَنِ النَّارِ وَأَنْتُمْ تَفَلَّتُونَ مِنْ يَدِي} رواه مسلم.

“Hình ảnh của Ta và hình ảnh của các ngươi giống như hình ảnh của một người đàn ông nhóm lửa lên rồi những con côn trùng và sâu bọ cứ rơi vào trong đó trong khi người đàn ông cứ quạt đuổi chúng ra xa khỏi đám lửa; Ta đang nắm lấy vạt áo của các ngươi để giữ các ngươi không rơi vào trong Hỏa Ngục nhưng các ngươi cứ muốn vượt khỏi tay của Ta” (Muslim).

***Bài học từ Hadith:**

- Hadith muốn nói rằng Thiên sứ của Allah ﷺ luôn yêu thương các cộng đồng tín đồ của Người, Người luôn cố hết sức để hướng dẫn họ và Người không hề bỏ qua bất cứ một điều tốt lành nào cũng như Người cũng không hề bỏ qua bất cứ điều xấu nào mà không cảnh báo.

- Hadith khẳng định rằng vẫn có rất nhiều người không hiểu biết khi mà cứ làm trái giáo lý; và trong việc trái giáo lý này chỉ làm cho họ bất hạnh và đưa họ đến sự trừng phạt nơi Hỏa Ngục.

Hadith 165: Ông Jabir ﷺ thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ bảo liếm sạch các ngón tay và quét sạch thức ăn trong đĩa và Người nói:

{إِنَّكُمْ لَا تَدْرُونَ فِي أَيِّهِ الْبَرَكَةُ} رواه مسلم.

“Quả thật, các ngươi không biết điều phúc lành nằm trong cái nào” (Muslim).

Trong một lời dẫn khác của Muslim:

{إِذَا وَقَعَتْ لُقْمَةٌ أَحَدِكُمْ فَلْيَأْخُذْهَا فَلْيَمِطْ مَا كَانَ بِهَا مِنْ أَدَى وَلْيَأْكُلْهَا وَلَا يَدْعُهَا لِلشَّيْطَانِ وَلَا يَمَسَّ يَدَهُ بِالْمِنْدِيلِ حَتَّى يَلْعَقَ أَصَابِعَهُ فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي فِي أَيِّ طَعَامِهِ الْبَرَكَةُ}

“Khi nào ai đó trong các ngươi làm rơi một miếng ăn thì các ngươi hãy nhặt nó lên và phỉ bỏ phần bần dính vào và hãy ăn nó, chớ đừng bỏ nó cho Shaytan; và y chớ đừng lau chùi tay với khăn cho đến khi nào đã liếm sạch các ngón tay của mình bởi quả thật y

không biết được hồng phúc nằm ở trong thức ăn nào của y”

Và trong một lời dẫn khác nữa của Muslim:

{إِنَّ الشَّيْطَانَ يَحْضُرُ أَحَدَكُمْ عِنْدَ كُلِّ شَيْءٍ مِنْ شَأْنِهِ حَتَّى يَحْضُرَهُ عِنْدَ طَعَامِهِ فَإِذَا سَقَطَتْ مِنْ أَحَدِكُمْ اللَّفْمَةُ فَلْيُمِطْ مَا كَانَ بِهَا مِنْ أَدَى ثُمَّ لِيَأْكُلْهَا وَلَا يَدْعُهَا لِلشَّيْطَانِ فَإِذَا فَرَغَ فَلْيَلْعَقْ أَصَابِعَهُ فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي فِي أَيِّ طَعَامِهِ تَكُونُ الْبَرَكَةُ}

“Quả thật, Shaytan luôn đến trong mọi vụ việc của ai đó trong các người, nó đến ngay cả lúc y ăn. Bởi thế, khi một miếng thức ăn của ai đó trong các người rơi xuống đất thì y hãy phủi bỏ phần bẩn dính vào rồi hãy ăn nó và chớ đừng bỏ nó cho Shaytan; và khi nào y ăn xong thì y hãy liếm sạch các ngón tay của y bởi quả thật y không biết được trong thức ăn nào của y có hồng phúc”.

***Bài học từ Hadith:**

- Hadith khuyến khích các tín đồ liếm sạch các ngón tay dính thức ăn và vết sạch những thức ăn còn lại trên đĩa, bởi trong sự việc đó biểu hiện sự trân trọng ân huệ và nói lên sự khiêm tốn; ngược lại, trong việc vứt bỏ các thức ăn còn sót lại là biểu hiện của sự xem thường và tự cao tự đại với ân huệ.

- Theo Sunnah nên ăn lại những thức ăn rơi rớt trên đất sau khi đã làm sạch nó. Sự việc này nên làm khi mà có thể tẩy sạch bản cho phần thức ăn bị rớt xuống đất với điều kiện là không rớt xuống chỗ Najis.

- Hadith đã khẳng định sự tồn tại của tên Shaytan và khẳng định rằng chúng sẽ ăn nếu chúng ta vứt bỏ thức ăn mặc dù chúng ta không nhìn thấy chúng ăn cũng như không biết chúng ăn như thế nào; nhưng chúng ta phải tin vào những thông điệp này.

Hadith 166: Ông Ibnu Abbas رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ đứng giữa chúng tôi nhấn lời khuyên, Người nói:

{ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّكُمْ مَحْشُورُونَ إِلَى اللَّهِ حِفَاةَ عُرَاءٍ غُرْلًا - ثُمَّ قَالَ -
 ﴿كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُمْ وَعَدَا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ﴾ [سورة
 الأنبياء: 104] ثُمَّ قَالَ - أَلَا وَإِنَّ أَوَّلَ الْخَلْقِ يُكْسَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ
 إِبْرَاهِيمَ ، أَلَا وَإِنَّهُ يُجَاءُ بِرِجَالٍ مِنْ أُمَّتِي فَيُؤْخَذُ بِهِمْ ذَاتَ الشَّمَالِ ،
 فَأَقُولُ يَا رَبِّ أَصِيحَابِي . فَيُقَالُ إِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا أَحَدَثُوا بَعْدَكَ .
 فَأَقُولُ كَمَا قَالَ الْعَبْدُ الصَّالِحُ ﴿وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ
 فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتَ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ
 ﴿سورة المائدة: 117﴾. فَيُقَالُ إِنَّ هَؤُلَاءِ لَمْ يَزَالُوا مُرْتَدِّينَ عَلَى أَعْقَابِهِمْ
 مُنْذُ فَارَقْتَهُمْ } متفق عليه.

“Ngày hôm nhân loại, quả thật các người sẽ được triệu tập trình diện trước Allah với thân thể trần trụi, chân trần và nguyên trạng ban đầu (đối với nam giới dương vật trở lại như lúc ban đầu trước khi cắt da quy đầu) – rồi Người đọc câu Kinh - : **Giống như**

việc TA khởi nguyên sự tạo hóa lần đầu, TA sẽ tái lập nó. Đó là một lời hứa ràng buộc TA phải thực hiện. **Quả thật, TA chắc chắn sẽ làm điều này.** ﴿ (Chương 21 – Al-Ambiya, câu 104). **Quả thật, người đầu tiên trong nhân loại được cho mặc y phục vào Ngày Phục Sinh là Ibrahim عليه السلام. Quả thật, sẽ có một nhóm người trong số tín đồ của Ta bị dẫn đi về phía bên trái (hướng của Hỏa Ngục); lúc đó, Ta nói: Thưa Thượng Đế, đó là những người bạn đạo của bẻ tôi. (Allah) phán bảo: Quả thật, Người không biết điều mà họ đã đổi mới và cải biên ở thời sau Người. Thế là Ta nói giống như người bẻ tôi ngoan đạo (Nabi Ysa عليه السلام) đã nói: ﴿Và bẻ tôi là một nhân chứng đối với họ trong suốt thời gian bẻ tôi còn sống với họ; bởi thế khi Ngài đưa bẻ tôi lên cùng với Ngài thì Ngài là Đáng Trông chừng họ và Ngài là Đáng làm chứng cho tất cả mọi sự việc.﴾ (Chương 5 – Al-Ma-idah, câu 117). **Rồi (Allah) phán tiếp: Quả thật họ đã rời bỏ đạo kể từ khi Người từ biệt họ.**” (*Albukhari, Muslim*).**

* Bài học từ Hadith:

- Hadith khẳng định Nabi Ibrahim عليه السلام là vị Nabi cao quý hơn.

- Hadith cho biết rằng Allah ﷻ sẽ trừng phạt những kẻ tội đồ, những kẻ đã cai biên, đổi mới tôn giáo của Allah ﷻ.

- Chẳng có nghĩa lý gì cho việc nói rằng tôi là thuộc cộng đồng tín đồ của Nabi Muhammad ﷺ nhưng lại không đi theo Sunnah của Người và nắm chặt lấy tôn giáo của Người.

Hadith 167: Ông Abu Sa'eed Abdullah bin Mughaffal ﷺ thuật lại, nói: Thiên sứ của Allah ﷺ cấm dùng ná bắng đá và Người nói:

{إِنَّهُ لَا يَقْتُلُ الصَّيْدَ ، وَلَا يَنْكَأُ الْعُدُوَّ ، وَإِنَّهُ يَفْقَأُ الْعَيْنَ ، وَيَكْسِرُ
السِّنَّ} متفق عليه.

“Quả thật, nó không giết được thú săn cũng không tiêu diệt được kẻ thù nhưng nó lại làm tổn thương mắt và làm gãy răng” (Albukhari, Muslim).

Trong một lời dẫn khác thì nói rằng một người bà con của Abdullah bin Mughaffal đã dùng ná bắng đá nên ông đã ngăn lại và nói: Quả thật Thiên sứ của Allah ﷺ đã cấm dùng ná bắng đá và Người đã nói:

{إِنَّهَا لَا يَقْتُلُ الصَّيْدَ}

“Quả thật, nó không giết được thú săn”.

Sau đó, người bà con đó của ông vẫn dùng thì ông nói: Tôi đã nói với cậu rằng Thiên sứ của Allah ﷺ đã cấm dùng ná bắng đá nhưng rồi cậu vẫn quay lại dùng nó; tôi sẽ không bao giờ nói chuyện với cậu nữa.

* Bài học từ Hadith:

- Hadith cho biết rằng Thiên sứ ﷺ không cho phép dùng ná bắng đá vì nó những không có lợi mà còn gây hại cho người khác.

- Hadith cho thấy được phép bỏ mặc những người làm tội lỗi mục đích để Da'wah họ.

Hadith 168: Ông A'bis bin Rabi'ah thuật lại, nói: Tôi thấy Umar bin Al-Khattaab رضي الله عنه hôn cục đá đen và ông ấy nói:

{إِنِّي أَعْلَمُ أَنَّكَ حَجْرٌ لَا تَضُرُّ وَلَا تَنْفَعُ، وَلَوْلَا أَنِّي رَأَيْتُ النَّبِيَّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - يُقَبِّلُكَ مَا قَبَّلْتُكَ} متفق عليه.

“Tôi thực sự biết mày chỉ là một cục đá không gây hại cũng chẳng mang điều lợi; nếu tôi đã không nhìn thấy Nabi hôn mày thì chắc chắn tôi không bao giờ hôn mày” (Albukhari, Muslim).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith cho biết rằng người tín đồ phải làm theo cung cách cũng như sự chỉ dạy của Thiên sứ ﷺ trong việc hành đạo và thờ phượng cũng như trong mọi sự việc mà Người đã hướng dẫn và chỉ dạy cộng đồng tín đồ của Người, dù người tín đồ nhận thức được giá trị của nó hay không nhận thức được; bởi Allah ﷻ đã phán:

﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ ط
إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٧﴾ [سورة الحشر: 7]

﴿Và những gì mà Thiên sứ mang đến cho các người thì các người hãy nhận lấy nó, và những gì mà y ngăn cấm các người thì các người hãy kết thúc nó ngay. Và các người hãy kính sợ Allah, quả thật, Allah rất nghiêm khắc trong việc trừng phạt.﴾ (Chương 59 – Al-Hashr, câu 7).

- Hadith nhắc nhở người tín đồ rằng trong thờ phượng là không thể tự ý hành động mà phải tuyệt đối chấp hành theo đúng cung cách và đường lối chỉ dạy của Thiên sứ ﷺ.

- Học giả Attabra-ni nói: Hành động đó của Umar رضي الله عنه chỉ nhằm nhắc nhở mọi người lúc bấy giờ vì họ thường có xu hướng thờ phượng các bực tượng. Vì Umar رضي الله عنه sợ rằng những người thiếu hiểu biết nhầm tưởng rằng việc đưa tay hôn cục đá đen mang ý nghĩa tôn vinh cục đá đó nên ông đã nói như vậy để cảnh giác mọi người.

